

FRA STJEPAN MAJIĆ

(1925.-1945.)

Jedan od šestorice ubijenih mladih hercegovačkih klerika, koji su tek nedavno završili godinu novicijata, bio je i fra Stjepan Majić. Rođen je u Vitini 26. svibnja 1925. i kršten istoga dana u župnoj crkvi. Roditelji su mu bili Frano i Matija rođ. Vukšić, a krsni kum Mate Vukšić. Krstio ga je vitinski župnik fra Augustin Matić. Nadjenuli su mu ime Ante. Antu je krizmao mostarsko-duvanjski biskup fra Alojzije Mišić.¹

Školovanje

Pučku školu (četiri razreda) Ante je završio u rodnoj Vitini,² a potom se prijavio u širokobriješku gimnaziju, i to kao internist, što znači kao pripravnik za franjevaštvo i svećeništvo. U 1. razred upisao se šk. 1936./37. godine i pohađao I b. razred. Prošao je dobrim uspjehom, a razrednik mu je bio dr. fra Marko Dragičević. U razredu je bilo 25 učenika. U 2. razredu propao je iz francuskog jezika, koji je položio na popravnom ispitu i upisao se u 3. razred, koji je završio dobrim uspjehom. Razrednik je isti kao u prvom i drugom razredu. I u 4. razredu prošao je dobrim uspjehom. Razrednik mu je sada bio dr. fra Fabijan Paponja. Malu maturu (nakon 4. razreda) položio je također dobrim uspjehom. Peti razred svršio je opet dobrim uspjehom. U razredu ih je bilo 30. Razrednik: fra Mirko Ćosić, profesor crtanja. Šesti razred završio je u šk. god. 1942./43. Opet je prošao dobrim uspjehom. Razrednik je bio dr. fra Didak Burić.³ Nakon toga je Ante stupio u novicijat na Hum-

1 Župni ured Vitina: Matica krštenih, sv. III, str. 15, br. 50.

2 Častimir MAJIĆ, *U nebo zagledani*, str. 123.

3 Ante MARIĆ, *Franjevačka klasična gimnazija na Širokom Brijegu*, sv. III, str. 81, 134, 180, 186, 231, 239, 265, 307, 339.

cu, te se po svršetku novicijata upisao u 7. razred gimnazije. Taj razred nikada nije završio: 7. veljače 1945. partizani su ga, po osvajanju Širokoga Brijega, ubili skupa s 11-oricom fratara, ubacili u protuzrakoplovno sklonište u blizini samostana, te polili benzinom i zapalili. Njihovi zemni ostatci ekshumirani su 24 godine kasnije (1969.) i potom 1. srpnja 1971. pokopani u franjevačku grobnicu u širokobriješkoj crkvi, gdje počivaju do danas.

Novicijat

Ante Majić stupio je u novicijat na Humcu 17. rujna 1943. s 11-oricom kolega. Habit im je obukao provincijal fra Leo Petrović, a Ante je dobio redovničko ime fra Stjepan. Meštar im je bio fra Ante Jelavić. Živjeli su u veoma teško vrijeme: bio je rat, a već 5. studenog 1943. prostorije novicijata zauzela je njemačka vojska, pa su oni bili prisiljeni preseliti se na 3. kat. Desetak dana nakon toga vojska je zauzela i novo, južno krilo samostana, pa su se k njima preselili i neki svećenici.⁴ U takvim gotovo nemogućim uvjetima živjeli su nekoliko mjeseci, sve dok saveznički zrakoplovi nisu bombardirali samostan i okolicu. Stoga je provincijal fra Leo Petrović 8. kolovoza 1944. naredio da se novicijat s Humca premjesti u obližnju župnu kuću u Veljacima, te da novaci tu dovrše predviđenu godinu novicijata.⁵ Tako su novaci svoje jednostavne zavjete položili u Veljacima 18. rujna 1944. po završetku godine novicijata. Njihove prve zavjete primio je provincijal fra Leo Petrović, koji ih je primio i u novicijat.⁶

Sjećanja na fra Stjepana Majića

Fra Jozo Zovko organizirao je 1993. godine nekoliko okruglih stolova i jedan simpozij na istu temu: sjećanja preživjelih, uglavnom bivših učenika širokobriješke gimnazije, na njihove profesore, kolege i ostale fratre u samostanskom bratstvu koje su pobili partizani. Evo što su rekli o Anti - fra Stjepanu Majiću.

Fra Umberto Lončar: Bio je debeo, plav. Bio je bratić pokojnog meštra u konviktu [fra Bonifacija Majića, kojega su partizani također ubili]. Bio je odličan đak [bio je dobar, a ne odličan đak].

Franjo Vukšić: Poznavao sam ga dobro. Dobro sam mu poznavao obitelj, jer su naši stari kumovi. Od njega sam mlađi tri godine. On potječe iz jedne

4 "Kronika Provincije", *Hercegovina franciscana*, VI, 1944., str., str. 43-44.

5 Arhiv Provincije: SP, sv. 143, f. 446.

6 Arhiv Provincije: Imenik franjevaca, str. 69, br. 613.

prave kršćanske obitelji. Kako je gojen u toj obitelji, onda ne treba govoriti kakav je ovdje mogao biti. Do zadnjeg dana ovdje smo se susretali i bili skupa. On je bio u mlinici, a ja sam bio u konviktu.

Fra Marko Dragičević: Bio je čovjek, đak, koji je radio svoj posao i što se više može kazati.

Fra Dobroslav Begić: Znam ga kao đaka iz sjemeništa, a znam ga i kao klerika. Sjećam se njegove face, ali ništa posebno ne bih mogao reći.

Fra Vinko Dragičević: Sjećam ga se kao lika. Mislim da je bio malo razgovorljiviji od drugih.

Dr. Ante Prlić: [Fra Miljenko] Ivanković je bio vrlo, vrlo dobar i pobožan, Majić Ante (Stjepan) prosječan. Majić je bio godinu dana stariji. Godine 1942. nije bilo novicijata pa su se Majić i Ivanković iz prošle godine priključili ovoj mojoj generaciji, koja je bila vrlo brojna, ali na žalost nije mnogo ostala. Prosječan sjemeništarač, stariji godinu dana, pazio je na svoj fizički izgled. Uvijek je bio uglađen, začušljan, zalizan. Onda se koristio briljantin. Zgodan dečko. (...). Što reći o tim dečkima, a najprije da ih pobrojim: Božo fra Viktor Kosir, Uzarćanin; Ivan fra Ljudevit Radoš, Duvnjak; Ivan fra Miljenko Ivanković, također Duvnjak; Majić Ante Stjepan iz Proboja; Jurić Karlo Rudo iz okolice Konjica; Ante Sušac iz Čerina. S ovim dečkima proveo sam doslovno punih sedam godina, od upisa u prvi razred gimnazije, tadašnji peti razred 1937., do ovih tragičnih dana 1944. Skupa smo trčali ogradom, molili krunicu, učili i igrali nogomet, skandirali Ilijadu i Odiseju. Što reći o njima nego da su bili nevina djeca, a postadoše, kao što rekoah, u trenutku odrasli ljudi kad je to bilo najvažnije. Ipak, po par riječi o svima njima. A vjerujte mi ne lažem! I danas vrlo često, vrlo živo sanjam te kolege u igri po našoj ogradi ispred i iza sjemeništa. (...). Majić Ante Stjepan, prosječan i dobar sjemeništarač. Pazio je, po tome ga se dobro sjećam, na fizički izgled. Imao je kosu dulju od nas, često je koristio briljantin i uvijek bio vrlo lijepo začušljan.⁷

Njegov stariji kolega i susjed fra Častimir Majić sjeća se Ante još kao maloga dječaka iz Vitine. Ovako je u svojim sjećanjima zapisao o njemu:

Dijete je raslo u raspjevanom i rodoslovljem povezanom susjedstvu od desetak obitelji koje su disale kršćanskim duhom i stvarale zajedničku oazu suradnje i mira. Plavokoso dijete topla pogleda postalo je majčino mezimče i obljubljena igračka u naručju starijih dječaka okupljenih u zabavne skupine trateći dane u dokolici. (...).

U aleji smrtne grozote i spoznaje Božje dobrote fra Stjepan je otputovao “preko Rijeke” u spaljenom franjevačkom odijelu poprskanom krvlju. I povijest je zastala na opustošenim širokobriješkim uzvisinama i zastidjela se

⁷ *Svjedočanstva o ubijenoj gimnaziji*, str. 200, 285, 374-375.

nad djelima zločinaca bez savjesti i odgovornosti. A duh grobne tišine oko franjevačkog samostana nakon njegova smaknuća disao je zatrovanim zrakom sramote. (...).

Fra Stjepanovo prostrijeljeno srce otpočinulo je napokon u širokobriješkoj crkvi gdje će katolički naraštaji dozivati u pamet grozotu onoga vremena i ogrezlost zla u dušama njegovih ubojica. Širokobriješki ušutkani putovi ponovno su oživjeli, a bolni uzdasi prošlosti pretvorili se u raspjevane duše koje čeznu za zvijezdama kamo su zabludjeli zaboravili gledati, jer zaraženi mržnjom ugušiše u sebi osnovna načela etike i glas savjesti o egzistencijalnoj nepovredljivosti ljudskoga života.⁸

Ante fra Stjepan Majić bio je osrednji đak. Možda ne bi mogao biti profesor na širokobriješkoj gimnaziji ili mostarskoj bogosloviji, ali je svakako mogao biti dobar pastoralni radnik, možda odgojitelj i vjeroučitelj. No, sve njegove životne nade presjekao je partizanski metak u potiljak toga kobnog 7. veljače 1945.

Dr. fra Robert Jolić

8 Č. MAJIĆ, *U nebo zagledani*, str. 123-125.

KRVLJU OPEČAĆENI ZA NEBO

Životopisi šezdeset šestorice hercegovačkih franjevaca
ubijenih u Drugom svjetskom ratu i poraću

Priredio:
dr. fra Robert Jolić

Mostar, 2025.